

— να λάβει υπόψη το γεγονός ότι η εφαρμογή της τηλεματικής στις οδικές μεταφορές διασυνδέεται με τη συνολική στρατηγική διαχείρισης των μεταφορών σε περιφερειακό επίπεδο και ότι για τον λόγο αυτό είναι απαραίτητο να υπάρξει μια ευρεία συνεργασία των περιφερειών, την οποία πρέπει να υποστηρίξει,

4.4. διευκρινίζει ότι μόνο εφόσον πληρωθούν αυτές οι προϋποθέσεις μπορεί η τηλεματική να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην καταπολέμηση των μεταφορικών προβλημάτων, στην προστασία του περιβάλλοντος και την προαγωγή της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως τόπου οικονομικής και τεχνολογικής ανάπτυξης.

Βρυξέλλες, 14 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Manfred DAMMEYER

Ψήφισμα της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με την «Ευρωπαϊκή Χάρτα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης για μια προοδευτική και βιώσιμη πολιτική μεταφορών»

(98/C 251/03)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη τις αποφάσεις που έλαβε το Προεδρείο στις 17 Σεπτεμβρίου 1997 και στις 18 Φεβρουαρίου 1998, σύμφωνα με το άρθρο 198 Γ, τέταρτη παράγραφος, της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας να καταθέσει ψήφισμα για την «Ευρωπαϊκή Χάρτα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης για μια προοδευτική και βιώσιμη πολιτική μεταφορών», και να αναθέσει την κατάρτιση του ψηφίσματος αυτού στην επιτροπή 3 «Δίκτυα Μεταφορών και Επικοινωνιών»·

έχοντας υπόψη το σχέδιο ψηφίσματος (CdR 347/97 rév.) που υιοθετήθηκε από την επιτροπή 3 στις 13 Νοεμβρίου 1997 (εισηγητές: οι κκ. Weingartner και Zaplana)·

έκτιμώντας τις εμπειρίες που είχε μέχρι σήμερα κατά τη διάρκεια της πρώτης περιόδου εντολής της με τις εργασίες που διεξήγαγε στους τομείς των μεταφορών και των συγκοινωνιών, καθώς και της πολιτικής μεταφορών·

έκτιμώντας τα αποτελέσματα του κύκλου σεμιναρίων που διοργανώθηκε από κοινού με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τίτλο «Η συμβολή των ευρωπαϊκών περιφερειών και κοινοτήτων στην κατάρτιση ενός ολοκληρωμένου, αποδοτικού και φιλικού προς το περιβάλλον ευρωπαϊκού συστήματος μεταφορών»·

έκτιμώντας τις δέκα κατευθυντήριες γραμμές που καθορίστηκαν με την ευκαιρία αυτή στα πλαίσια της γνωμοδότησης πρωτοβουλίας «Για μια σφαιρική και συνεκτική στρατηγική μεταφορών για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης και την Ευρωπαϊκή Ένωση» (CdR 255/97 fin),

υιοθέτησε ομόφωνα κατά την 23η σύνοδο ολομέλειάς της που πραγματοποιήθηκε στις 13 και 14 Μαΐου 1998 (συνεδρίαση της 14ης Μαΐου) το ακόλουθο ψήφισμα.

Η Επιτροπή των Περιφερειών:

Τάσσεται υπέρ της κατάρτισης μιας «Ευρωπαϊκής Χάρτας των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης για μία προοδευτική και βιώσιμη πολιτική μεταφορών» και έχει την πρόθεση να καταβάλει στους τομείς αρμοδιότητάς της κάθε δυνατή προσπάθεια για την υλοποίηση των στόχων που επιδιώκονται,

Αναθέτει στον Πρόεδρό της να διαβιβάσει την εν λόγω Χάρτα στους αρμόδιους εκπροσώπους των κυβερνήσεων και των θεσμικών οργάνων και να συμβάλει στην υλοποίηση αυτής.

Βρυξέλλες, 14 Μαΐου 1998.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Manfred DAMMEYER

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

στη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών

«Ευρωπαϊκή Χάρτα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης για μια προοδευτική και βιώσιμη πολιτική μεταφορών»

1. Ο ρόλος των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης στην πολιτική μεταφορών

1.1. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαπιστώνουν ότι το διαθέσιμο δίκτυο μεταφορών και το σύστημα μεταφορών που αναπτύχθηκε για το σκοπό αυτό, εκτός άλλων και με τη συμβολή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης, βοήθησαν σημαντικά στη θετική εξέλιξη της οικονομίας που παρατηρήθηκε τις τελευταίες εκατονταετηρίδες και, κατ' αυτό τον τρόπο, στο επίπεδο ευημερίας που πέτυχε η κοινωνία μας.

1.2. Ωστόσο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης επισημαίνουν ότι η μεγάλη αύξηση των μεταφορών σε ορισμένες περιοχές έχει οδηγήσει ήδη σε προβλήματα τα οποία έχουν φτάσει — και σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμη και υπερβεί — τα όρια του επιτρεπτού. Εντούτοις, οι δυνατότητες που έχουν οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης, καίτοι συμβάλλουν οικονομικώς οι ίδιοι, να αναλάβουν δράση για την επίλυση των προβλημάτων αυτών είναι περιορισμένες, επειδή το περίγραμμα της πολιτικής μεταφορών καταρτίζεται από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα κράτη μέλη, ενώ οι ίδιοι αναλαμβάνουν στις περισσότερες περιπτώσεις απλώς καθήκοντα εφαρμογής της πολιτικής αυτής.

1.3. Οι πολιτικοί εκπρόσωποι των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης επιθυμούν να τονίσουν ότι οι πολίτες θεωρούν κατά κύριο λόγο αυτούς ως κύριους υπεύθυνους για τα προβλήματα που προκύπτουν στον τομέα των μεταφορών και προσδοκούν από τους ίδιους την ανεύρεση λύσεων.

1.4. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης είναι στην πλειοψηφία τους αρμόδιοι στον τομέα της χωροταξικής πολιτικής και, γι' αυτό, μπορούν να προσδιορίσουν τον τόπο ανέγερσης κατοικιών και εγκατάστασης επιχειρήσεων σε σχέση με τις υποδομές μεταφορών. Θα ήταν πάντως σκόπιμο να τους παρασχεθεί μεγαλύτερη αποφασιστική αρμοδιότητα όσον αφορά τον προσδιορισμό του μέρους του εδάφους τους που θα διατεθεί στις μεταφορές, και όσον αφορά τη διασφάλιση της κινητικότητας και της δυνατότητας πρόσβασης όλων των πολιτών τους.

1.5. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης έχουν αρμοδιότητες όσον αφορά την επανόρθωση των ζημιών σε περιπτώσεις ατυχημάτων που σχετίζονται με τις μεταφορές σε ορισμένα κράτη μέλη. Θα έπρεπε, ωστόσο, να τους ανατεθούν μεγαλύτερες αρμοδιότητες που να συνδέονται άμεσα με την ασφάλεια των μεταφορών.

2. Οι στόχοι της πολιτικής μεταφορών

2.1. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγνωρίζουν την ιδιαίτερη σημασία που έχουν οι μεταφορές για την οικονομία, την ευημερία και την ελευθερία του πληθυσμού. Συνεπώς, ο στόχος θα πρέπει να είναι η διατήρηση μιας βιώσιμης κινητικότητας των προσώπων και της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων με παράλληλη συνεκτίμηση των κοινωνικών και οικολογικών συνθηκών.

2.2. Ενόψει της ταχείας αύξησης των μεταφορικών ροών, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης επισημαίνουν ότι είναι απολύτως απαραίτητο να ληφθούν μέτρα για την καλύτερη δυνατή προστασία του πληθυσμού και του περιβάλλοντος από τις επιπτώσεις των μεταφορών.

2.3. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης έχουν επίγνωση του ότι πρέπει να προσφέρεται σε όλους τους πολίτες της Κοινότητας ο ίδιος βαθμός προστασίας και ασφάλειας. Παράλληλα όμως επισημαίνουν ότι η υλοποίηση του στόχου αυτού στις διάφορες περιφέρειες, δήμους και κοινότητες απαιτεί τη λήψη επιλεκτικών μέτρων. Οι εν λόγω περιφερειακές διαφορές πρέπει να συνεκτιμώνται κατά τον καθορισμό της πολιτικής μεταφορών σε επίπεδο εθνικών κρατών και Κοινότητας.

2.4. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης είναι πεπεισμένοι ότι μια σύγχρονη πολιτική μεταφορών μπορεί να διαμορφωθεί μόνο υπό την προϋπόθεση ότι θα υπάρξει διακλαδική συνεργασία. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να επιδιωχθεί η έγκαιρη συμμετοχή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων όλων των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης, των ομάδων συμφερόντων και των λοιπών οργάνων που είναι αρμόδια για τον τομέα των μεταφορών.

2.5. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης είναι της άποψης ότι, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων στον τομέα των μεταφορών, πρέπει να επιδιωχθεί οπωσδήποτε ο εντονότερος προσανατολισμός της πολιτικής μεταφορών προς την αναζήτηση λύσεων που να υπερβαίνουν τα όρια των μεμονωμένων μέσων και συστημάτων μεταφοράς.

3. Οι βασικές προϋποθέσεις μιας προοδευτικής και βιώσιμης πολιτικής μεταφορών

3.1. Επικοινωνικότητα

Επειδή η λύση των μεταφορικών προβλημάτων πρέπει να αναζητείται πάντοτε στην περισσότερο κατάλληλη διοικητική βαθμίδα, πρέπει να επιδιωχθεί η εντονότερη συμμετοχή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις προσπάθειες για τη θέσπιση μέτρων και την ανεύρεση λύσεων.

3.2. Βελτίωση της ποιότητας ζωής

Η πολιτική στον τομέα των συγκοινωνιών πρέπει να διαμορφωθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να υπάρχει η καλύτερη δυνατή ισορροπία μεταξύ της ποιότητας της ζωής και της γενικής κινητικότητας των πολιτών και της προστασίας του περιβάλλοντος και αφετέρου να υλοποιηθούν τα αποτελέσματα που αναμένονται στον οικονομικό τομέα.

3.3. Πανευρωπαϊκή υποδομή μεταφορών

Τα διάφορα μέσα μεταφοράς πρέπει να έχουν επαρκή και αποτελεσματική διάθροιση τόσο στο εσωτερικό της ΕΕ όσο και στο πλαίσιο των εξωτερικών συνδέσεών τους. Στα πλαίσια της εν λόγω διάθρωσης πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στους τρόπους μεταφοράς που σέβονται περισσότερο το περιβάλλον, όπως οι σιδηροδρομικές μεταφορές, η ακτοπλοία και η εσωτερική ναυσιπλοία, ενώ μπορεί να χρησιμοποιηθεί, προς όφελός τους, η μέθοδος της διασταυρωμένης χρηματοδότησης που θα προέρχεται από την εισπραξη φόρων που θα επιβάλλονται στα άλλα μέσα μεταφοράς που σέβονται λιγότερο το περιβάλλον.

3.4. Αντιστοιχία του κόστους

Στο εσωτερικό κόστος που αντιστοιχεί στη δεδομένη περίπτωση πρέπει σταδιακά να συνεκτιμηθεί το εξωτερικό ή, αντιστοίχως, κοινωνικό κόστος των μεταφορών με τον καταλογισμό αυτού στα εκάστοτε μέσα μεταφοράς. Στον τομέα της μεταφοράς εμπορευμάτων πρέπει να επιδιωχθεί η εφαρμογή της αρχής της συντομότερης διαδρομής με τη λήψη κατάλληλων μέτρων για τον καταλογισμό του κόστους.

3.5. Βιωσιμότητα

Η πολιτική μεταφορών απαιτεί την ανάπτυξη ενός βιώσιμου, φιλικού προς το περιβάλλον συστήματος μεταφορών το οποίο να καλύπτει τις κοινωνικές, οικονομικές και οικολογικές ανάγκες, να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις που αφορούν την ασφάλεια και να συμβάλλει στον περιορισμό των κοινωνικών και οικονομικών διαφορών που υφίστανται μεταξύ των επιμέρους περιφερειών.

3.6. Ποιότητα των μεταφορών

Οι βασικές απαιτήσεις που πρέπει να καλυφθούν από την άποψη των χρηστών και των πελατών είναι η ασφάλεια, η αξιοπιστία και το προσελάσιμο του συστήματος μεταφορών, καθώς και η ύπαρξη προσιτών τιμών· αυτό ισχύει τόσο για τη μεταφορά προσώπων, όσο και για τη μεταφορά εμπορευμάτων.

3.7. Ανταγωνισμός και αποτελεσματικότητα

Τα μέτρα που θεσπίζονται στους τομείς των μεταφορικών διαρθρώσεων και της διεκπεραίωσης των μεταφορών πρέπει να συμβάλλουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της αποτελεσματικότητας του συστήματος μεταφορών από πλευράς γενικής κινητικότητας στην υπηρεσία των πολιτών και των επιχειρήσεων. Αυτό αφορά για παράδειγμα την ελευθέρωση των σιδηροδρομικών μεταφορών και το συνακόλουθο άνοιγμα του δικτύου.

3.8. Προσέγγιση προς τον πολίτη

Η υλοποίηση των επιμέρους στόχων που έχουν τεθεί στον τομέα των μεταφορών εξαρτάται σε πολύ σημαντικό βαθμό από την αποδοχή των στόχων αυτών εκ μέρους των πολιτών. Συνεπώς, τα συμφέροντα και οι προσδοκίες των πολιτών ως καταναλωτών, χρηστών και άμεσα ενδιαφερομένων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στις αποφάσεις που λαμβάνονται στα πλαίσια της πολιτικής μεταφορών.

3.9. Συνδυασμένες μεταφορές

Για την καλύτερη δυνατή λειτουργία του συστήματος μεταφορών πρέπει να επιδιωχθεί η αξιοποίηση των δυνατοτήτων συνδυασμού και να προωθηθεί η βούληση για τη συνεργασία των διαφόρων μέσων μεταφοράς σε τοπικό, περιφερειακό, κρατικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Στο σημείο αυτό, πρέπει να συμπεριληφθούν σαφώς ως σημαντικά μέσα μεταφορών, η ναυσιπλοία (εσωτερική ναυσιπλοία και ακτοπλοία).

3.10. «Εξυπνες» τεχνολογίες

Δεδομένου ότι η εφαρμογή σύγχρονων τεχνολογιών καθιστά δυνατή την καλύτερη αξιοποίηση των εκάστοτε διαθέσιμων υποδομών και την αύξηση του βαθμού ασφάλειας, πρέπει να χρησιμοποιηθούν τα συστήματα που υπάρχουν στη διάθεσή μας και να προωθηθούν περαιτέρω οι απαραίτητες ερευνητικές και αναπτυξιακές δραστηριότητες.

4. Ανάγκες και απαιτήσεις της πολιτικής μεταφορών

Η Επιτροπή των Περιφερειών:

Διαπιστώνει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαθέτουν μία σειρά από αρμοδιότητες στους τομείς της χωροταξίας και της πολιτικής μεταφορών. Οι δυνατότητες αυτές θα πρέπει να αξιοποιηθούν περισσότερο στο μέλλον δεδομένου ότι, με την αποτελεσματική διασύνδεση των κατοικημένων περιοχών και των χώρων εργασίας με τις υποδομές που υπάρχουν για τις δημόσιες συγκοινωνίες, θα καταστεί δυνατός τουλάχιστον εν μέρει ο περιορισμός των μεταφορικών ροών, ενώ με τη θέσπιση κανονιστικών μέτρων θα μειωθεί η ανάγκη για μετακίνηση και θα επιτευχθεί απεξάρτηση από το ιδιωτικό αυτοκίνητο και θα επιτραπεί ο περιορισμός των επιβαρύνσεων του ενδιαφερόμενου πληθυσμού και του περιβάλλοντος.

Επισημαίνει ότι οι βασικές αρχές της πολιτικής μεταφορών καθορίζονται από τις εθνικές κυβερνήσεις, και ότι οι αρχές αυτές εναρμονίζονται κατά κανόνα σε μεγάλο βαθμό με τις απόψεις των τοπικών και περιφερειακών αρχών. Η ΕΤΠ, ωστόσο, διαπιστώνει ότι, παρά τις προσπάθειες για υλοποίηση των στόχων που έχουν τεθεί και τα μέτρα που έχουν θεσπισθεί, υφίστανται σήμερα σημαντικές ελλείψεις, και, για το λόγο αυτό, ζητεί από τις κυβερνήσεις των αντίστοιχων χωρών να λαμβάνουν υπόψη σε μεγαλύτερο βαθμό τις πρωτοβουλίες και προτάσεις των τοπικών και περιφερειακών αρχών. Το μεγαλύτερο μέρος των συνολικών ενεργειών στον τομέα των μεταφορών λαμβάνει χώρα σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Έχει, συνεπώς, μεγάλη σημασία να θεσπισθούν από τις εθνικές πολιτικές στον τομέα των μεταφορών συντονισμένες διαδικασίες προγραμματισμού όπου να λαμβάνεται υπόψη η τοπική και περιφερειακή πολιτική επίδραση.

Επιδιοκμίζει τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία κατόρθωσε τον τελευταίο καιρό με τις ποικίλες δράσεις που ανέλαβε να θέσει τα θεμέλια για μία προσανατολισμένη προς το μέλλον και βιώσιμη πολιτική μεταφορών τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όσο και στα γειτονικά κράτη της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Παροτρύνει συνεπώς την Επιτροπή να συνεχίσει την πολιτική αυτή και να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την όσο το δυνατόν συντομότερη υλοποίηση των στόχων που έχουν τεθεί σε επίπεδο Κοινότητας.

Επι크ροτεί το γεγονός ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διαθέτει πλέον τη δυνατότητα να ζητεί τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών και ελπίζει ότι το Κοινοβούλιο θα αξιοποιήσει τη δυνατότητα αυτή, ούτως ώστε στο μέλλον να υπάσχει δυνατότητα να συνεκτιμάται σε μεγαλύτερο βαθμό η άποψη των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης όσον αφορά ποικίλα θέματα της πολιτικής μεταφορών.

Έχει επίγνωση του γεγονότος ότι, σε τελευταία ανάλυση, την ευθύνη για την υλοποίηση της ευρωπαϊκής πολιτικής μεταφορών φέρει το Συμβούλιο των Υπουργών, και για το λόγο αυτό το καλεί να αναλάβει δράση για την ταχύτερη υλοποίηση των στόχων και των μέτρων που περιλαμβάνονται σε μια πληθώρα εγγράφων, ψηφισμάτων, πράσινων και λευκών βιβλίων. Μόνο κατ' αυτό τον τρόπο μπορεί να πεισθεί ο πληθυσμός της Ευρώπης ότι οι ιθύνοντες είναι διατεθειμένοι να επιδιώξουν την εξεύρεση βιώσιμων λύσεων για τα υφιστάμενα προβλήματα στους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος, ούτως ώστε να εξασφαλισθεί και στο μέλλον μια βιώσιμη κινητικότητα.